

ПРОГРАМИ

DOI: <https://doi.org/10.32589/2412-9283.37.2022.272905>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ” В РАМКАХ “МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ”

Биркун Л. В.

lbyrkun@ukr.net

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Дата надходження 01.12.2022. Рекомендовано до друку 25.12.2022.

Анотація. Методика викладання іноземних мов у вищій школі – це базова дисципліна, яка є складовою частиною підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”, галузі знань 035.04 Філологія (Германські мови і літератури (переклад включно) до майбутньої професійної діяльності. Робоча програма дисципліни “Методика викладання іноземної мови” в межах навчального курсу “Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури у вищій школі” створена для магістрів першого року навчання за освітньо-науковою програмою “Сучасна англійськомовна комунікація та переклад і дві західноєвропейські мови”. Метою навчальної дисципліни є формування методичної компетентності з акцентом на збалансованість комунікативно-навчальної, виховної, розвивальної, освітньої, гностичної, організаторської, конструктивно-планувальної й оцінювальної функцій майбутнього викладача закладу вищої освіти, яка передбачає рефлексивне розуміння власного досвіду вивчення мов і досвіду їх викладання, всебічну орієнтацію в сучасних теоріях вивчення мови й освітніх нормативних документах, критичний аналіз й оцінювання навчальних матеріалів, цілісне і фрагментарне планування практичного заняття з англійської мови, проведення практичного заняття, а також створення англійськомовних і українськомовних текстів наукового й освітнього характеру, зокрема наукових статей та анотацій до них і написання робочих програм до дисциплін. У програмі також приділено увагу питанням академічної доброчесності й засобам запобігання плагіату.

Ключові слова: теорії вивчення мов, підходи та методи викладання іноземних мов у закладах вищої освіти, освітні документи, підручники і навчальні посібники, методична компетентність, міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність, знання й уміння, оцінювання тематичних циклів підручників, принципи і прийоми розроблення навчальних матеріалів для практичного заняття з англійської мови, навчально-методичне забезпечення практичних занять, планування практичного заняття, мікро-викладання, розуміння змісту мовних програм, рефлексивний щоденник, емпатія, толерантність, автономія, відповідальність, засоби запобігання плагіату, експресивні, емоційні та логічні засоби мовлення викладача і студента, тактовний контроль і тактовне оцінювання завдань студентів.

Byrkun L. Syllabus for Master Students “Methods of Teaching a Foreign Language” within “Methodology of Teaching a Foreign Language and Foreign Literature in Higher School”

Abstract. Methods of teaching foreign languages in higher education is a basic discipline that is an integral part of the training of specialists at the educational qualification level “Master”, field of knowledge 035.04 Philology (Germanic languages and literatures (translation inclusive) for future professional activity. Work program for the discipline “Methods of teaching a foreign language // Methods of teaching a Foreign Language” within the course on “Methods of teaching a foreign language and foreign literature in higher education // Methodology of Teaching a Foreign Language and Foreign Literature in Higher School” was created for masters of the first year of study in the educational and scientific program “Modern English-language communication and translation and two Western European languages”. The purpose of the discipline is the formation of methodological competence with an emphasis on the balance of communicative and educational, educational, developmental, general educational, gnostic, organizational, constructive-planning and evaluative functions of the future teacher of a higher educational institution, which involves a reflexive understanding of their own

experience of learning languages and the experience of their teaching, comprehensive orientation in modern theories of language learning and educational regulatory documents, critical analysis and evaluation of educational materials, holistic and fragmentary planning of a practical lesson in English, conducting a practical lesson, as well as creating English-language and Ukrainian-language texts of a scientific and educational nature, including scientific articles and annotations to them and writing work programs for disciplines. The program also focuses on academic integrity and means of preventing plagiarism.

Key words: theories of language learning, approaches and methods of teaching foreign languages in higher educational institutions, educational documents, textbooks and manuals, methodological competence, intercultural foreign-language communicative competence, knowledge and skills, evaluation of thematic cycles of textbooks, principles and techniques for developing educational materials for practical classes in English, educational and methodological support of practical classes, planning a practical lesson, micro-teaching, understanding the content of language programs, reflective diary, empathy, tolerance, autonomy, responsibility, means of preventing plagiarism, expressive, emotional and logical means of speech of the teacher and student, tactful control and tactful assessment of students' tasks.

1. Мета дисципліни – формування у студентів методичної компетентності – знань, навичок і вмінь, здатності та готовності до планування, організації, реалізації, рефлексії процесу навчання іноземної мови у вищій школі, контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Вікова психологія. Методика навчання іноземних мов в основній школі. Іноземна мова (англійська). Студенти повинні *знати* особливості лінгводидактики як науки та галузевих методик; особливості педагогічного дискурсу; множини стратегій і тактик викладача іноземної мови, методи і методичні прийоми навчання англійської мови в основній школі; методику проведення курсів з англійської мови як другої в основній школі; *уміти* проєктувати курс навчання англійської мови у програмах, планах, підручниках; використовувати методи, прийоми у різних організаційних формах навчання в закладах освіти; будувати комплекси вправ, завдань для учнів для опанування різними аспектами мови і мовлення; долати психологічні та психолінгвістичні труднощі навчання англійської мови як іноземної; прогнозувати зони міжмовної інтерференції; розробляти плани-конспекти і проводити уроки та позакласні заходи з англійської мови; працювати з обдарованими учнями в основній і старшій школі. *Володіти елементарними навичками:* застосування методичних прийомів навчання англійської мови як іноземної, а також діагностики якості знань, навичок і вмінь.

3. Анотація навчальної дисципліни. Методика викладання іноземних мов у вищій школі – це базова дисципліна, яка є складовою підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”, галузі знань 035.04 Філологія (Германські мови і літератури (переклад включно)) до майбутньої професійної діяльності, та покликана забезпечити формування методичної компетентності – знань, навичок і вмінь, здатності та готовності до планування, організації, реалізації, рефлексії процесу навчання іноземної мови у вищій школі, контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів.

Методика викладання іноземних мов у вищій школі сприяє формуванню здатності застосовувати підходи, методи, принципи, засоби навчання іноземної мови, здатності застосовувати вітчизняний та світовий досвід у викладанні іноземної мови, здатності здійснювати контроль і корекцію знань, навичок і вмінь учнів з іноземної мови, здатності критично осмислювати й вирішувати проблеми, пов’язані з процесом навчання іноземної мови; адаптуватися до змін в освітньому просторі та пропонувати позитивні освітні зміни.

4. Завданням дисципліни є формування:

А) Загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

- ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
 ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.
 ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
 ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
 ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

Б) Фахових компетентностей:

ФК6. Здатність застосовувати поглиблені знання в межах спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, для вирішення професійних завдань.

ФК7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі англістики, сучасної лінгвістики, інформаційно-комунікаційних технологій.

ФК8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК9. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації англійською, німецькою/ французькою, іспанською / італійською мовами (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.

ФК10. Здатність застосовувати знання з педагогіки й психології, методики й дидактики викладання для планування, організації та здійснення освітнього процесу у вищій школі.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсум- ковій оцінці з дисцип- ліни
Код	Результат навчання			
1	Знання: 1.1. Теорій, підходів, методів, принципів, прийомів, стратегій і засобів навчання іноземної мови, які застосовуються у вищій школі, а також ключових методичних термінів та їх визначень; 1.2. Різних типів і видів практичних занять з іноземної мови та їх навчально-методичного забезпечення; 1.3. Основ планування університетського практичного заняття і робочої програми з англійської як іноземної мови; 1.4. Вимог до проведення різнотипних практичних і семінарських занять і про мікро-викладання на семінарських і практичних заняттях.	<i>Лекції, семінари, проекти, мікро- викладання</i>	Виступи на семінарах, презентації методичних статей, уривків з методичних праць, підготовка та презентація проєктів, аналіз підручників, підготовка і проведення мікро-викладання	20
2	Уміння: 2.1. Аналізувати й критично оцінювати підручники, методи і досвід викладання іноземної мови, які застосовуються у вищій та в середній школі, а також у приватному навчанні; 2.2. Розробляти плани-конспекти і навчально-методичне забезпечення до них на основі новітніх технологій;	<i>Презентації аналізу підручників, виступи з планами- конспектами, мікро- викладання на семінарах,</i>	Виступи на семінарах та практичних заняттях, підготовка та презентація проєктів	20

	2.3. Планувати мікро-викладання з іноземної мови у вищій школі і створювати пояснювальну записку до мікро-викладання; 2.4. Вести рефлексивний щоденник після лекцій і семінарів з курсу методики, а також після виконання кожного завдання курсу.	<i>рефлексивний щоденник</i>		
3	Комунікація: 3.1. Використовує стратегії, тактики, вербальні та невербальні засоби комунікації для реалізації процесу навчання, наприклад, в усних виступах, письмових презентаціях, мікро-викладанні; 3.2. Здійснює виховний вплив на студентів - однокласників через презентації та мікро-викладання, демонструє зразки успішної навчальної комунікації та успішного мовлення викладача з акцентами на експресивних, емоційних і логічних засобах мови, організовує тактовний контроль та оцінювання завдань студентів; 3.3. Уникає конфліктних ситуацій у спілкуванні між студентами і викладачем; вміє бути емпатичним і толерантним та співпрацювати в педагогічному колективі.	<i>Практичні заняття, семінари, міні-лекції, мікро-викладання</i>	Виступи на семінарах та практичних заняттях, підготовка та презентація проєктів, підготовка і проведення мікро-викладання	5
4	Автономність і відповідальність: 4.1. Адаптується до нових ситуацій та умов освітнього процесу, приймає рішення в ситуаціях освітнього процесу, зокрема у виборі теоретико-методичних статей для критичного їх аналізу, а також у виборі та оцінюванні підручників, у створенні планів-конспектів практичних занять, у мікро-викладанні; 4.2. Усвідомлює необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих і здобуття нових фахових знань: здійснює поглиблений аналіз наукових джерел (з методики навчання, лінгвістики, психології, педагогіки) для самовдосконалення, ефективної організації освітнього процесу з іноземної мови та інтенсифікації особистісного внеску у спілкуванні як в межах комунікативно-навчальної спільноти академічної групи, так і поза її межами; 4.3. Відповідально ставиться до виконуваної роботи, уникає плагіату, дотримується основ академічної доброчесності та досягає поставленої навчальної й викладацької цілей з дотриманням вимог професійної етики та всебічним використанням педагогічної майстерності сучасного викладача іноземних мов.	<i>Практичні заняття, семінари, самостійна робота, моделювання фахових ситуацій, мікро-викладання, презентації</i>	Виступи на семінарах та практичних заняттях, підготовка та презентація проєктів і мікро-викладання	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибірових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
Результати навчання дисципліни (код)														
Результати навчання (назва)														
ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати й утілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.			+									+	+	+
ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.	+							+	+		+		+	
ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.	+	+	+	+	+									
ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.	+	+	+										+	
ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.					+		+	+	+	+	+			
ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати й структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формувати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.	+	+		+					+			+		
ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності	+	+	+					+					+	+
ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору на них як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.	+	+	+										+	+
ПРН 19. Планувати, організовувати та здійснювати освітній процес у вищій школі.	+	+	+	+					+	+	+	+		

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів. Письмове рефлексійне есе про досвід вивчення мов, письмово-усні проєкти з презентаціями (презентація аналізу методично-наукової статті; презентація аналізу тематичного циклу підручника і складання на цій основі планів-конспектів практичних занять або їхніх фрагментів; мікро-викладання з рефлексією), модульна контрольна робота (40 балів) та власне залікові питання (10 балів).

Студент допускається до підсумкового оцінювання за умови, якщо виконає всі практичні роботи, напише 1 модульну контрольну роботу, а також набере за поточні роботи 22 і більше балів.

Оцінювання за формами контролю:

Види робіт та форми їх контролю	Результати навчання які оцінюються	Кількість практичних занять	Кількість балів за вид роботи		Сумарна кількість балів за семестр	
			максимальна	мінімальна для позитивної оцінки	максимальна	мінімальна для позитивної оцінки
Відповідь на практичному занятті на основі рефлексійного есе про досвід вивчення мов	РН 2.1-2.4	1	10	2	10	5
Підготовка та презентація письмово-усних проєктів	РН 1.1-1.4; РН 2.1-2.4; РН 3.1-3.3, РН 4.1-4.2.	5	10	3	20	10
МКР	РН 1.1-1.4; РН 2.1-2.4; РН 3.1-3.3, РН 4.1-4.2.	1	10	3	10	5
Всього за семестр					40	20

7.2. Організація оцінювання: (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіку оцінювання).

За кожне проєктне і рефлексійне заняття студент набирає максимально 10 балів.

10-9 балів	Студент самостійно готує проєкт, усі методичні технології застосовані логічно, відповідно до програми з іноземної мови, з урахуванням сучасних методів, принципів, засобів навчання, студент захищає свій проєкт, відповідаючи на запитання однокурсників і викладача.
8-7 балів	Студент самостійно готує проєкт, трапляються поодинокі логічні помилки, все завдання виконується у відповідності з програмою з іноземної мови, із урахуванням сучасних методів, принципів, засобів навчання, студент захищає свій проєкт, відповідаючи аргументовано майже на всі запитання однокурсників і викладача.
5-6 балів	Студент готує проєкт з допомогою викладача, можуть траплятися логічні помилки, зміст викладається у відповідності із програмою з іноземної мови та із урахуванням сучасних методів, принципів, засобів навчання, студент захищає свій проєкт, відповідаючи аргументовано на 50% запитань однокурсників і викладача.
3-4 бали	Студент готує проєкт з допомогою викладача, логіка викладу слабка, відповідність програмним вимогам приблизна, використання методів, принципів, засобів навчання у більшості випадків є некоректним. При захисті не може відповісти на більшість запитань.
1-2 бали	Не ставимо.

За модульну контрольну роботу студент набирає максимально 10 балів. МКР складається з тестової частини, яка містить 20 питань (0,25 бала за кожне) (5 балів) та 1 розгорнуте питання (5 балів), яке передбачає виконання методичного завдання під час заняття.

Для розгорнутого питання:

5 балів	Студент легко імплементує теорію в практику.
4 бали	Студент допускає несуттєві помилки, володіє методичними поняттями.
3 бали	Студент випускає певні блоки інформації.
2 бали	Студент втілює лише спорадично теорію на практиці. Володіє 30-50% методичних понять.
1 бал	Студент втілює 1-2 теоретичні положення на практиці.

Таким чином, за поточні роботи студенти отримують 30 балів, потім пишуть МКР, яка розглядається як залікова (10 балів).

Протягом семестру студент набирає 30 балів: 2 завдання по 10 балів: два аналітично-творчі й одне рефлексійне (10 балів) – аналіз досвіду вивчення мов.

10 балів	Студент вільно і повно володіє матеріалом, викладає логічно, розуміє усі методичні терміни, імплементує теорію в практику.
9 балів	Студент володіє матеріалом на 90%, викладає логічно, розуміє майже усі методичні терміни, імплементує теорію в практику, проте робить незначні помилки, які ж сам виправляє.
8 балів	Студент володіє матеріалом на 80%, викладає логічно, розуміє 80% понять, має труднощі під час імплементування теорії в практику.
7 балів	Студент володіє матеріалом на 70%, розуміє 70% понять, має труднощі під час імплементування теорії в практику.
6 балів	Студент володіє матеріалом на 60%, знає лише основні положення, які слід висвітлити, розуміє 60% понять, потребує допомоги викладача під час імплементування теорії в практику.
5 балів	Студент володіє матеріалом на 50%, знає лише основні положення, які слід висвітлити, розуміє 50% понять, потребує допомоги викладача під час імплементування теорії в практику.
4 бали	Студент володіє теорією і практикою досить поверхово, плутає ключові поняття, потребує допомоги викладача під час імплементування теорії в практику.
3 бали	Студент володіє матеріалом на 30%, дає неправильну інтерпретацію ключовим поняттям, потребує допомоги викладача під час імплементування теорії в практику.
2 бали	Студент володіє матеріалом спорадично, несистемно, неправильно інтерпретує ключові поняття, навіть з допомогою викладача, прикладає багато зусиль для імплементування теорії в практику.
1 бал	Студент володіє лише одиничними поняттями.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять з курсу “Методика викладання іноземних мов у вищій школі” в межах дисципліни “Методика викладання іноземних мов і зарубіжної літератури у вищій школі”.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		Самостійна робота
		Лекції	Семинарські	
<i>Змістовий модуль.</i>				
1	Методика викладання іноземної мови у вищій школі. Теоретичні основи методики викладання іноземних мов у мовних закладах вищої освіти. Система вищої освіти в Україні та навчання іноземних мов в різних типах закладів вищої освіти. Мета навчання і вивчення іноземних мов у мовних закладах вищої освіти. Навчання англійської мови у закладах вищої освіти філологічного напрямку та навчання англійської мови для спеціальних цілей (ESP) на негуманітарних факультетах та в інститутах.	4	2	6
2	Характерні особливості студентів закладів вищої освіти – гуманітарного та негуманітарного напрямів підготовки. Визначення базових понять (Learner’s purposes, Learner’s goals, Learner’s outcomes, learner’s expectations, тощо). Психологічна характеристика студента – бакалавра (Learner’s style, Multiple intelligences, Learner’s strategies, Learner’s autonomy). Мотивація. Її типи. Теорії вивчення іноземних мов.	2		4
3	Професійний розвиток викладача іноземної мови. Три основних етапи розвитку і професійного становлення викладача. Особливості кожного з цих етапів. Практичні поради щодо професійного розвитку, становлення та професійного самовдосконалення викладача іноземної мови закладу вищої освіти. Толерантне виправлення помилок.	1		2
4	Сучасні підходи й методи вивчення іноземних мов. Традиційні й сучасні підходи й методи. Граматико-перекладний метод. Прямий метод. Аудіо-лінгвальний метод. Комунікативний підхід. Характеристика сучасних методів навчання: The PPP (Presentation, Practice and Production) teaching method. The ESA (Engage, Study, and Activate) teaching method. CLIL (Content and Language Integrated Learning). Task-based learning (TBL), Total Physical Response (TPR) in second language learning. The Dogme Approach to Language Teaching. Критерії (об’єктивні та суб’єктивні) вибору методу, переваги та недоліки кожного методу.			4
5	Аналіз сучасних підручників іноземної мови для школи за схемами і критеріями, що допомагають встановити рівні комунікативної орієнтованості кожного практичного заняття загалом і кожного завдання практичного заняття окремо.		2	2

6	<p>Менеджмент заняття: необхідність планування. Основні компоненти планування (Main aim, subsidiary aim, personal aim, learner outcomes, forms of students interaction, teachers' talk time). Види і типи практичних занять у вищій школі. План заняття (структура й основні етапи), вимоги до кожного етапу. Основні етапи практичного завдання, мета кожного етапу та їх розподіл у часі. Вимоги до заняття з іноземної мови у вищій школі та критерії його оцінювання. Альтернативні підходи до дизайну практичного заняття з іноземної мови у вищій школі.</p> <p>Проблеми організації навчання іноземної мови в групах різних типів – мало- і багаточисельних (MANAGING A LARGE CLASS). Системи, групи та комплекси вправ для практичних занять з англійської мови як іноземної.</p>		2	6
7	Способи структурування навчального матеріалу в тематичних циклах комунікативних підручників. Удосконалення змісту навчання іноземної мови у вищій школі. Англійська мова для спеціальних цілей.			2
8	Формування мовної та мовленнєвої компетентностей шляхом мікро-викладання в контексті повноцінного плану практичного заняття з іноземної мови у вищій школі. Особливості навчання граматики (введення нової граматичної теми, особливості навчання лексики, як-то: види семантизації лексичних одиниць тощо). Особливості формування мовленнєвих навичок і вмінь аудіювання, говоріння, читання та письма, навчання перекладу. Виправлення помилок, основні стратегії, вимоги та підходи.		2	4
ВСЬОГО:		7	8	30

Загальний обсяг 45 год. із 90 год., у тому числі:

Лекцій – із 14 год. – 7 годин.

Семінарських – із 16 год. – 8 годин.

Самостійна робота – із 60 год. – 30 годин.

Завершується дисципліна (методика викладання мови, 50 годин, разом із методикою викладання літератури, також 50 годин) у 1 семестрі – заліком.

Підсумковий контроль

Вимоги до заліку з методики викладання іноземної мови:

Об'єкти контролю: рівень засвоєння теоретичних знань і володіння професійно-методичними вміннями в межах модулю:

– Система навчання іноземної мови у закладах вищої освіти і досвід вивчення мов як індивідуальна рефлексія на основі навчально-методичного забезпечення практичного заняття.

– Методика формування мовної компетентності і контроль рівня її сформованості.

– Методика формування рецептивної мовленнєвої компетентності і продуктивної мовленнєвої компетентності.

Форми контролю:

- письмове есе та письмові проєкти із презентаціями та з усними співбесідами;
- виконання модульного завдання.

Критерії оцінювання:

- усна співбесіда на основі письмових проєктів та есе:
- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- термінологічна коректність;
- виконання модульного завдання
- точність виконання завдань стосовно оголошених вимог.

Орієнтовні питання до заліку:

1. Характерні особливості студентів закладу вищої освіти. Типи та види мотивації.
2. Етапи розвитку і становлення викладача іноземної мови.
3. Менеджмент заняття: підготовка, організація і проведення заняття з іноземної мови.
4. Сучасні технології надання зворотного зв'язку: виправлення помилок.
5. Вимоги до планування практичних занять. Структура плану заняття.
6. Сучасні методи навчання іноземних мов.
7. Формування мовної компетентності в контексті плану заняття.
8. Формування мовленнєвої компетентності в контексті плану заняття.
9. Теорії навчання, підходи, методи, принципи та прийоми навчання іноземних мов
10. Комунікативна компетентність і комунікативний підхід.

Додаткові практичні завдання :

- Від чого залежить мета навчання іноземних мов у ЗВО?
- Який зв'язок між метою навчання, завданнями, змістом, методами і прийомами навчання іноземних мов?
- У яких документах відображено розуміння цілей і зміст навчання іноземних мов у ЗВО?
- Розкрийте поняття “державний освітній стандарт”, “навчальна програма”, “навчально-методичний комплекс”.
- Що таке профіль навчання? Які профілі навчання вам відомі? Які методологічні підстави для виділення різних профілів?
- Схарактеризуйте поняття професійного розвитку викладача. Рефлексійна модель.
- На які етапи складають професійний розвиток викладача іноземних мов? Дайте коротку характеристику кожного з них.
- Як визначити викладачу професійні потреби студентів?
- Які є шляхи для збільшення мотивації студентів до вивчення іноземних мов?
- Як визначається комплекс цілей навчання іноземних мов у вітчизняній і зарубіжній методиках?
- Що входить в загальноєвропейське розуміння іншомовної комунікативної компетентності?
- Які існують міжнародні іспити і сертифікати? Що вони визначають, і які можливості вони надають студентам ЗВО?
- Які структурні моделі побудови курсу Ви знаєте (лінійна, концентрична, матрична, сюжетна, модульна)?
- Яка специфіка модульного навчання, алгоритм побудови навчальних модульних програм?
- У чому відмінності традиційної системи оцінювання студентів і бально-рейтингової системи? З чим пов'язано введення бально-рейтингової системи?
- Які існують форми організації навчального процесу у вищій школі? Яка форма організації навчального процесу найдоцільніша для навчання іноземної мови? У чому відмінність аудиторної і позааудиторної самостійної роботи?

- На чому ґрунтуються інтерактивні форми роботи? У чому переваги їх використання на заняттях з іноземних мов у ЗВО?
  - Які форми самостійної роботи студентів використовує викладач у рамках вивчення практичного курсу іноземних мов: підготовка до практичних занять, виконання мовних, мовленнєвих вправ, письмове завдання (есе, твір), навчальні доповіді, виконання текстових завдань, ведення “мовного портфеля”, проекти?
  - Інформаційні технології в навчанні іноземних мов у вищій школі.
  - Що таке комп'ютерна програма? Які основні вимоги до сучасних комп'ютерних навчальних програм?
  - Які вимоги висуваються до комп'ютерних програм для навчання фонетики?
  - Які навички та вміння формуються при комп'ютерному навчанні лексики іноземної мови?
  - Назвіть основні види контролю при навчанні іноземних мов у вищій школі?
  - Що розуміється під тестовим контролем знань з іноземних мов?
  - Назвіть основні особливості методу (PPP, ESA, CLIL, TBL, TPR, Dogme).
  - Наведіть приклади індуктивного, дедуктивного та рефлексивного підходів до навчання іноземних мов.
  - Дайте коротку характеристику одному із сучасних методів. Схарактеризуйте його переваги та недоліки.
  - Які типи завдань можна використовувати при тестовій перевірці знань з іноземних мов?
  - Назвіть основні вимоги, що пред'являються до комплексної контролюючої програми?
  - Які основні дидактичні завдання при навчанні іноземних мов можна вирішувати більш ефективно, використовуючи глобальну мережу Інтернет?
  - Для яких видів самостійної роботи доцільно використовувати глобальну мережу Інтернет?
  - Що розуміється під дистанційним навчанням? Які існують види дистанційного навчання?
  - Роль фонетики в навчанні іноземних мов.
  - Які основні особливості навчання вимови?
  - Типологія фонетичних помилок, що допускаються учнями у вивченні іноземних мов?
- Причини їх появи.
- Особливості інтонаційного оформлення англійських висловлювань.
  - Роль і місце фонетичної зарядки в плануванні заняття з іноземних мов у ЗВО?
  - Яка значимість лексики в оволодінні іноземною мовою?
  - Які основні труднощі в засвоєнні іншомовної лексики?
  - Наведіть приклади вправ для формування лексичних навичок.
  - Роль граматики в навчанні. Види граматичних навичок.
  - Наведіть приклади вправ для формування граматичних навичок.
  - Дайте визначення аудіювання як виду мовленнєвої діяльності.
  - Які основні етапи навчання аудіювання Ви знаєте?
  - Які принципи слід враховувати при плануванні процесу аудіювання у ЗВО? Які основні труднощі навчання аудіювання?
  - Які види завдань для навчання аудіювання Ви знаєте?
  - Складіть комплекс вправ з тестовими завданнями до аудіотексту.
  - Дайте визначення говоріння як виду мовленнєвої діяльності. Назвіть форми мовлення, в яких здійснюється говоріння.
  - Складіть комплекс вправ при навчанні діалогічного і монологічного мовлення.
  - Дайте характеристику читання як виду мовленнєвої діяльності. Назвіть основні види читання.
  - Яка роль домашнього читання у формуванні комунікативної компетентності учнів.

- Охарактеризуйте структуру роботи з текстом для домашнього читання. Назвіть види вправ з домашнього читання.
- Дайте характеристику письму як виду мовленнєвої діяльності.
- Визначте зміст письмових вправ таких як есе, реферат, твір.
- Назвіть прийоми і форми контролю в навчанні письма та писемного мовлення. Наведіть приклади тесту як однієї з форм контролю писемного мовлення.
- Методика навчання говоріння.
- Характеристика читання як виду мовленнєвої діяльності. Види читання.
- Роль домашнього й аналітичного читання у формуванні комунікативної компетентності студентів у ЗВО.
- Методика навчання читання.
- Форми контролю в навчанні письма та писемного мовлення.

9. Рекомендовані джерела:

Основна література

- Thornsbury S. The CELTA Course [Trainee book] // Scott Thornsbury and Peter Watkins. Cambridge, Cambridge University Press, 2008. – 216p.
- Биркун, Л. В. (2019). Програма навчальної дисципліни “Курс “Англійська мова” у загальноосвітніх навчальних закладах та методика його викладання”. Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія, 30, 173-182
- Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. – К.,1997. – 375 с.
- Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання С. Ю. Ніколаєва. К. : Ленвіт, 2003. 273 с.
- Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
- Методика навчання іноземних мов і культур / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 340 с.
- Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої і В.В. Черниш. – К.: Ленвіт, 2003. – 250 с.
- Підручники і навчально-методичні комплекси з іноземних мов британських видавництв. Сайт “Навчальні програми для ВНЗ” <http://www.imzo.gov.ua/>.

Додаткова література

The learners and their contexts

- How Languages are Learned* (3rd edition), Patsy M. Lightbown and Nina Spada, Oxford University Press, 2006.
- Learner English* (2nd edition), Michael Swan and Bernard Smith (eds), Cambridge University Press, 2001.
- Teaching Adult Second Language Learners*, Heather McKay and Abigail Tom, Cambridge University Press, 1999.

Classroom teaching

- An A-Z of ELT*, Scott Thornbury, Macmillan, 2006.
- How to Teach English* (2nd edition), Jeremy Harmer, Pearson, 2007.
- How to Teach Grammar*, Scott Thornbury, Pearson, 1999.
- How to Teach Speaking*, Scott Thornbury, Pearson, 2005.
- How to Teach Vocabulary*, Scott Thornbury, Pearson, 2002.
- How to Teach Writing*, Jeremy Harmer, Pearson, 2004.
- Learning to Teach English*, Peter Watkins, Delta Publishing, 2005.
- Learning Teaching* (2nd edition), Jim Scrivener, Macmillan, 2005.
- Planning Lessons and Courses*, Tessa Woodward, Cambridge University Press, 2001, *Practical English Language Teaching*, David Nunan (ed), McGraw Hill, 2003.

Teaching Listening Comprehension, Penny Ur Cambridge University Press, 1984 *Teaching Reading Skills in a Foreign Language* Christine Nuttall, Macmillan, 2005 *Techniques and Principles in Language Teaching* (2nd edition), Diane Larsen-Freeman, Oxford University Press, 2000.

Language awareness

About Language: Tasks for Teachers of English, Scots Thornsbury, Cambridge University Press, 1997.

Cambridge Advanced Learner's Dictionary (2nd edition), Cambridge University Press, 2005.

Grammar for English Language Teachers, Martin Parrott, Cambridge University Press, 2000.

Practical English Usage (3rd edition), Michael Swan, Oxford University Press, 2005.

Professional development

Professional Development for Language Teachers, Jack C. Richards and Thomas Farrell, Cambridge University Press, 2005.

Іноземні мови: Науково-методичний журнал. – Київ.

Тести для всіх, хто вивчає іноземні мови / Укл. Г.І. Артемчук, С.Ю. Ніколаєва та ін. – К.: Ленвіт, 2003. – 168 с.

Useful websites

English Teaching Professional: <http://www.cambridge.org/elt/> .

Guardian Education: TEFL: <http://education.guardian.co.uk/tefl/> .

Humanizing Language Teaching: <http://www.hltmag.co.uk/> .

It's Online: <http://www.its-online.com/> .

One stop English: <http://www.onestopenglish.com/>.

Organisations

International Association of Teachers of English as a Foreign Language (IATEFL): <http://www.iatcfl.org/> *Teachers of English to Speakers of Other Languages*.

(TESOL): <http://www.tcsol.org/> .

Cambridge ESOL: <http://www.cambridgcesol.org/>.

British Council: <http://www.britishcouncil.org/>.

Study English Australia (ELICOS): <http://www.elicos.com.au/>.

Технічні засоби навчання. Фонограми:

Фонограма до підручника Clandfield L, Benne R.R. *Global Intermediate. Coursebook*. Macmillan Publishers Limited, 2011. – 158p.

Фонограма до підручника Laser: Pre – FCE. *Student's book*. – Macmillan Publishers Limited, 2006. - 159p.

Фонограма до підручника Philip Kerr, Ceri Jones *Straightforward Upper-Intermediate*.

Фонограма до підручника Philip Kerr, Ceri Jones *Straightforward Intermediate*.

Фонограма до підручника Philip Kerr, Ceri Jones *Straightforward Advanced*.

Інформаційні ресурси

<http://www.tesol.net>.

<http://www.freeenglish.net/english/index.html>.

<http://www.freeyellow.com>.

<http://www.eslcsfe.com>.

<http://www.englishclub.net>.

<http://www.bangkokpost.net/education>.

<http://www.netcolony.com>.

<http://www.rice.edu/projects/topics>.

<http://www.cambridge-efl.org.uk>.

<http://www.englishtips.org>.